

Knip naar voren

Iedere tv-kijker in de jaren zeventig kende zijn **portretten** van BN'ers voor het *NOS-journaal*. Maar wie was de man achter de fotocamera?

Het uur van de wolf
▶ NEDERLAND 2, 23.00-0.30 UUR

Er is die fantastische jarenvijftigfoto van de Amsterdamse fietser die, in vliegende vaart afstevend op de zuil van een vluchtheuvel, nog even een brieftracht te posten in de Posterijenbus achterop een wegrijdende tram. Foto: Eddy de Jongh. Dezelfde Eddy die, aldus een vriendin in de documentaire *Foto-Eddy - de negatieven van mijn vader*, beter niets kon fotograferen wat bewoog, want dat draaide geheel in de soep. Stilstaande objecten, dat zou het metier zijn van de

doe-het-zelver met het onblusbare levensvuur. En inderdaad, stilstaande objecten in het wild werden de nering van De Jongh. Altijd onderweg. Voor het kantoor was vrije jongen Eddy gewoon niet gebakken. De roerende film die David de Jongh maakte over zijn vader (op www.foto-eddy.nl zijn nog uren restmateriaal te vinden) laat er geen twijfel over bestaan dat De Jongh senior (1920-2002) zeven levens in één leefde. Om een spannende panorama-foto op en van de Eiffeltoren te kunnen maken klom Eddy - volgens vriend(inn)en professioneel onhandig - even over een balustrade van de oude wenteltrap. Daar balanceerde hij, die

Voor vijfen besteld, de volgende dag bezorgd

leed aan hoogtevrees, op een stalen balk van circa dertig centimeter breed en drukte af. Was hij

Eddy Zonder Vrees? Eddy Vakidoot? Eddy Vlaag van Verstandsverbijstering?

Dat alles, ja, en niets van dat alles, nee. Want: die oorlog. Altijd weer die verdomde oorlog. Als Joodse jongeman was Eddy de Jongh ternauwernood ontsnapt aan deportatie. Na de doodskopjaren 1939-1945 had hij vrijwel geen familie meer over. Alleen de vrijheid, en daarvan ineens heel, héél veel. Van die vrijheid loopt het rijkelijk met fraai archiefmateriaal besprenkelde *Foto-Eddy - de negatieven van mijn vader* bijkans over. Het avontuurlijke onderweg dat lonkte. In een Kever springen met kameraad en Magnum-fotograaf Kryn Taconis, op naar Frankrijk, de Midditerraneë, Italië. Leven van en met wat voorbijkomt. *Carpe diem*. Eddy was jazz. En hield waarschijnlijk van niets zo oprecht veel als van vrouwen. En vrouwen van hem. Of zoals een van hen het verwoordt: 'Bij elk opwaaiend zomerjurkje gingen de hormonen alweer de bolero dansen.' Vijf huwelijken, meerdere kinderen. De alcohol, die zijn ver-

woestende brandstof werd. Jarenlang opdrachtfotografie voor onder andere *Vrij Nederland*. (De fameuze Bibeb-interviews? Foto: Eddy de Jongh.) Duizenden portret- en gebouwenfoto's voor het *NOS-journaal*. En, onbekend voor de meesten en goeddeels vergeten in mappen, dat prachtige, levendige reportagewerk. Antithese tot zijn schijnbaar achteloos geschoten 'pasfoto's' van bekende Nederlanders. Bijna lijken het twee verschillende fotografen, zo fors is het contrast. 'Wat als vroeger voor altijd kapot is?' Dat bijschrift zou *Foto-Eddy* passen. Desondanks spaart David de Jongh zijn vader niet, noch doen de diverse geïnterviewden dat. Geen vals sentiment hier. Niettemin keert één ding elkens terug: de glimlach van affectie voor die onvoorspelbare, innemende, gelittekende en kwetsbare kwajongen wiens leven een permanente vlucht naar voren was.

OLIVER KERKDIJK

vpro gids weekbeeld van 7 december t/m 13 december 2013

EDDY DE JONGH / NEDERLANDS FOTOMUSEUM